

Sprawozdanie merytoryczne opisowe z działalności Fundacji „Biblioteka Ekologiczna” w Poznaniu w 2014 r.

Fundacja „Biblioteka Ekologiczna” założona została 29 marca 1989 roku a od 21 kwietnia 2011 r należy do organizacji pożytku publicznego o nr KRS 0000019584. Jest organizacją *non profit* - prowadzi zgodnie ze statutem działalność nastawioną na podnoszenie świadomości ekologicznej ogółu społeczeństwa. W ramach sieci regionalnych programu PHARE Fundacja „Biblioteka Ekologiczna” nominowana została w roku 1994 na jeden z 17 centrów edukacji ekologicznej w Polsce. Od 2003 roku Fundacja jest członkiem Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć z siedzibą w Krakowie, do której należy 12 organizacji ekologicznych z całej Polski. Fundacja corocznie bierze aktywny udział w niektórych ogólnopolskich akcjach, koordynowanych przez PZS. Po nieodpłatnym przekazaniu w IV kwartale 2012 roku zbiorów bibliotecznych jednostce budżetowej - Poznańskiemu Centrum Edukacji Ustawicznej i Praktycznej w Poznaniu, Fundacja nastawiona jest na inne formy działalności, związane z ochroną przyrody i środowiska.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich, Fundacja prowadziła szeroką działalność związaną z edukacją ekologiczną, nastawioną w pierwszym rzędzie na uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich. Działalność Fundacji „Biblioteka Ekologiczna” skupiała się przede wszystkim na projektach edukacyjno-wystawienniczych, rozwijaniu zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez zajęcia w przyrodniczym laboratorium interaktywnym, organizowaniu konkursów fotograficznych oraz włączeniu się w rekultywację zbiorników wodnych w Wielkopolsce. Projekty te były realizowane dzięki wsparciu finansowemu z Urzędu Miasta Poznania, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, a także koncernu Volkswagen. Fundacja uczestniczyła też w ramach PZS w ogólnopolskich konferencjach dotyczących problemów ważnych dla ochrony środowiska.

Projekty finansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz Urząd Miasta Poznania

1. *Pozaszkolne warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej z zakresu ochrony przyrody, środowiska i gospodarki wodnej* – projekt finansowany przez WFOŚiGW i Urząd Miasta Poznania

Projekt ten obejmował wszystkie poziomy nauczania: szkoły podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne. Był realizowany oddzielnie dla szkół Poznania i z terenu województwa

wielkopolskiego. W zajęciach brały udział dzieci i młodzież, sporadycznie także grupy przedszkolne i przebywające na koloniach. Problematyka prezentowana w ramach przedsięwzięcia poszerzała wiedzę dzieci i młodzieży zdobywaną w szkole, przyczyniając się do zwiększenia zainteresowania uczestników zajęć zagadnieniami związanymi z przyrodą i środowiskiem, z zagrożeniami i koniecznością ich ochrony. Tematyka zajęć obejmowała zarówno lokalne, jak i globalne problemy związane z ochroną przyrody – ochroną gatunków roślin i zwierząt oraz środowiska. Działania w ramach przedsięwzięcia promowały ochronę przyrody (w tym siedlisk i gatunków), ochronę środowiska oraz ochronę wód i gospodarkę wodną, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkopolski. Projekt ten składał się z trzech równolegle realizowanych zadań: 1. zajęć warsztatowych w laboratorium interaktywnym w siedzibie Fundacji, 2. zajęć multimedialnych połączonych z wystawami tematycznymi w wynajętej sali wystawienniczej oraz 3. warsztatów terenowych nad małymi zbiornikami wodnymi.

Zadanie 1. Zajęcia laboratoryjne trwały dwie godziny na wybrany przez szkołę temat, w małych grupach od 10 do 15 osób (średnio 13 osób). Najczęściej tematyka warsztatów dotyczyła tajemnic budowy człowieka, życia owadów w środowisku człowieka, pająków i pajęczaków, oznaczania drzew i krzewów, poznawania życia ptaków. Zajęcia te przybliżyły uczniom znajomość organizmów żyjących w pobliżu człowieka, odgrywających ważną rolę wskaźnikową w środowisku, biorących udział w procesie renaturyzacji terenów zdegradowanych oraz pożytecznych z gospodarczego punktu widzenia. Przeprowadzono łącznie 40 godzin zajęć interaktywnych dla 134 uczniów miasta Poznania i 132 uczestników z terenu Wielkopolski.

Zadanie 2. Zajęcia multimedialne połączone z wystawami realizowano równolegle z pozostałymi zajęciami. Prowadzono je przez 2 godziny, z reguły dla całych klas - od 14 do 33 uczniów (średnio 21 osób), z wykorzystaniem wielu form dydaktycznych, w zależności od tematyki warsztatów. Wstępem było zawsze zapoznanie wszystkich z okresową wystawą, prezentującą ważny problem dotyczący ochrony przyrody, środowiska lub gospodarki wodnej. Zorganizowano ogółem 6 wystaw. Problematyka wykorzystana na zajęciach multimedialnych była związana z okresowymi wystawami o następujących tytułach:

- Często piękne, zawsze niebezpieczne – wybrane gatunki inwazyjne roślin obcego pochodzenia;
- Przyroda Ziemi Międzychodzkiej;
- Retencjonowanie wody w krajobrazie rolniczym Wielkopolski;
- Zjawiska ekstremalne, jako skutki zmian klimatu;
- Z biegiem Warty – przyroda i krajobraz;
- Efekty ochrony i rekultywacji jezior Polski Zachodniej.

Autorami tych wystaw byli głównie przyrodnicy i pasjonaci, związani z różnymi placówkami naukowymi, w tym z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza z Poznania, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego z Bydgoszczy, Polską Akademią Nauk, co dawało gwarancję wysokiego poziomu merytorycznego prezentowanych materiałów. Na zajęciach multimedialnych wykorzystywano nie tylko wystawy tematyczne lecz również prezentacje w PowerPoint, filmy, książki o danej tematyce, eksponaty żywe i martwe oraz inne pomoce naukowo-dydaktyczne. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży a także nauczycieli. Poruszano z reguły zagadnienia, które nie są ujęte w programach szkolnych, a są bardzo ważne z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia. Ważnym punktem zajęć była dyskusja na kontrowersyjne tematy związane z prezentowanym zagadnieniem, angażująca uczniów i zmuszająca ich do myślenia, a jednocześnie utrwalająca przekazywane wcześniej wiadomości. Zajęcia multimedialne prowadzone były przez specjalistów z danej dziedziny wiedzy, przez pracowników naukowych wyższych uczelni. Zrealizowano łącznie 54 godzin zajęć dla 284 uczniów z miasta Poznania i 243 z terenu Wielkopolski.

Zadanie 3. Obejmowało 4-godzinne warsztaty terenowe, prowadzone dla całych klas lub podobnej wielkości grup dzieci/młodzieży - od 16 do 33 osób (średnio 23) od czerwca do listopada 2014. Odbywały się one nad zbiornikami wodnymi położonymi na obszarach Natura 2000, terenach cennych przyrodniczo w okolicach Poznania i w innych miejscowościach Wielkopolski. Wykładowcy przyjeżdżali do szkół w Poznaniu lub w innej miejscowości (m.in. Lusówko, Koziegłowy, Kicin, Kaczki Średnie, Rąbczyn, Słupca, Oborzyska Stare, Ostrzeszów, Międzychód) i wraz z uczniami udawali się nad najbliższy, niewielki zbiornik wodny (np. oczko, staw, rozlewisko), nad którym rozpoczynano zajęcia. Wyjaśniano zasady bezpieczeństwa oraz zapoznawano dzieci/młodzież z zagadnieniami do rozwiązywania w trakcie zajęć, dzielono na mniejsze grupy (ok. 5-osobowe), rozdzielano zadania i nadzór nad ich realizacją. Poruszano problematykę bioróżnorodności małych zbiorników wodnych, ochrony występujących tam roślin i zwierząt, tematykę związaną z antropopresją, szczególnie z przejawami zanieczyszczenia lub degradacji zbiornika lub jego otoczenia. Każdą z grup uczniów wyposażano w niezbędne pomoce dydaktyczne, przyrządy do zbierania i przeglądania zebranego materiału oraz oceny wyników pracy. Dla potrzeb tych warsztatów przygotowano i wydano drukiem podręcznik pt. „Małe zbiorniki wodne jako ostoja bioróżnorodności – Materiały edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej” prezentującą i ilustrującą zadania do rozwiązywania przez uczniów w trakcie zajęć. Książka opublikowana została w roku 2014 przez FBE, dzięki wsparciu finansowemu z WFOŚiGW i Urzędu Miasta Poznania, w ramach projektu pn. „Druk książki pt. Małe zbiorniki wodne jako ostoja bioróżnorodności – Materiały edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej” (p. niżej). Każdy z

uczestników zajęć otrzymywał tę książkę za darmo, na własność. Pozwoliło to im samodzielnie pogłębiać zdobytą wiedzę również po zakończeniu warsztatów oraz dzielić się zdobytymi wiadomościami z rodzeństwem, kolegami, rodzicami itp. Sprawdzano efekty każdej grupy warsztatowej, a następnie każda grupa prezentowała osiągnięte wyniki na forum całej klasy. Prowadzone zajęcia w terenie, z zastosowaniem różnych metod, pozwoliły poznać uczniom wielką różnorodność gatunkową flory i fauny, towarzyszącą małym zbiornikom wodnym, ich znaczenie dla występowania gatunków ważnych z gospodarczego punktu widzenia ale też zachowania gatunków chronionych i ginących. Ważnym punktem prowadzonych zajęć była też ocena jakości wody danego zbiornika i rola organizmów wodnych w zachowaniu tej jakości. Zrealizowano łącznie 80 godzin zajęć terenowych, w których wzięło udział 228 uczniów z Poznania i tyleż samo z Wielkopolski, w różnym przedziale wiekowym.

W niniejszym projekcie, na zakończenie każdych zajęć organizowano quizy z nagrodami książkowymi dla zwycięzców i najbardziej aktywnych uczniów.

Ogólny koszt projektu wyniósł 51583,07 zł, z czego uzyskane dofinansowanie z WFOŚiGW wynosiło 63,2 %, z Urzędu Miasta 33,54 % i 3,26 % ze środków własnych FBE.

2. Konkurs fotograficzny pt. *Bioróżnorodność na obszarach Natura 2000* - projekt finansowany przez WFOŚiGW i Urząd Miasta Poznania

Konkurs fotograficzny dotyczył działalności edukacyjnej, upowszechniającej wiedzę przyrodniczo-ekologiczną. Skierowany był do dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych Poznania i Wielkopolski. Obejmował on bioróżnorodność fauny i flory fotografowanej przez dzieci i młodzież na terenach chronionych, objętych Naturą 2000, cennych przyrodniczo, położonych w okolicach Poznania i w innych częściach Wielkopolski. Konkurs fotograficzny cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem.

Niniejszy projekt był finansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz ze środków Urzędu Miasta Poznania. Zorganizowany został oddzielnie dla szkół z województwa wielkopolskiego i miasta Poznania. Do konkursu przyjęto według zgłoszeń łącznie 20 szkół z Poznania i Wielkopolski (10 + 10). Akcja konkursu fotograficznego n/t bioróżnorodności na obszarach Natura 2000, była szeroko rozkolportowana, wysłano informacje do około 1000 szkół (ulotki, wiadomość rozesłana pocztą internetową, komunikacja telefoniczna). Na stronie Fundacji zamieszczono informację o konkursie oraz regulamin. Dla szkół biorących udział w konkursie opracowane zostały stosowne materiały (m.in. karty zgłoszeniowe, porozumienia), dotyczące zorganizowania

Konkursu w szkołach przez opiekunów - nauczycieli. Szczegółowa organizacja konkursu wraz z zasadami i celami, opisana została w regulaminie. Konkurs fotograficzny był 2 etapowy: I etap – realizowano w szkołach pod kierunkiem opiekunów/nauczycieli oraz koordynatora z ramienia Fundacji, II etap – organizowano w siedzibie Fundacji. Konkurs miał szerszy odbiór społeczny, gdyż zostali do niego włączeni również rodzice młodszych uczestników, którzy razem z dziećmi byli w terenie i towarzyszyli im przy wykonywaniu zdjęć. Została im więc przybliżona tematyka różnorodności biologicznej, występującej na terenach chronionych. Szkolni zwycięzcy najlepszych prac fotograficznych w konkursie I etapu zostali nagrodzeni książkami o ciekawej tematyce przyrodniczej i ekologicznej - trzy nagrody główne i dwa wyróżnienia. Zostały one zakupione w ilości 100 egz. z dotacji WFOŚiGW i Urzędu Miasta i przekazane szkołom biorącym udział w konkursie. W drugim etapie konkursu, ze szkół poznańskich i Wielkopolski, Fundacja „Biblioteka Ekologiczna” otrzymała razem 113 prac fotograficznych. Jury Konkursowe Fundacji przejrzało wszystkie zdjęcia. Prace fotograficzne pozwoliły uchwycić w kadrze przez dzieci i młodzież unikalne miejsca położone na terenach chronionych i przyrodniczych, z występującymi tam gatunkami roślin i zwierząt, często chronionymi lub rzadkimi. Aktywne poznawanie cennych obszarów Natura 2000 z występującą tam florą i fauną, a także ukazywanie jej zagrożeń przez umiejętne jej sfotografowanie i ciekawą interpretację, umożliwiło dzieciom i młodzieży szkolnej pogłębienie swej wiedzy przyrodniczej. Z nadesłanych prac wynika, że uczestnicy konkursu bardzo dobrze zrozumieli tematykę edycji konkursu fotograficznego. Większość z prac cechowała się wysokimi walorami artystycznymi, a jakość nadesłanych prac świadczyła o dojrzałości i zaangażowaniu uczniów w problematykę ochrony przyrody i jej krzewienia w świadomości ekologicznej swego otoczenia (dom, szkoła itp.). Łączy się to z promowaniem ochrony przyrody, w tym ochrony gatunków (flory i fauny) na obszarach Natura 2000, ochrony siedlisk, jak również ochrony wód i powierzchni ziemi na terenie Wielkopolski. Komisji Konkursowej, spośród tak dobrych tematycznie prac fotograficznych, bardzo trudno było wybrać najlepsze prace. Jury oceniło wszystkie prace jako bardzo dobre i dobre. W wyniku analizy stopnia realizacji tematyki konkursu przez jego uczestników oraz walorów artystycznych, komisja konkursowa wyłoniła ogółem 20 fotografii najbardziej zasługujących na nagrody (6) i wyróżnienia (14). Ogółem dla całego zadania zakupiono 127 nagród, w tym z dotacji WFOŚiGW dla szkół zakupiono 50 nagród książkowych i 10 rzeczowych: rower, aparat fotograficzny, tablet i 7 sztuk dysków zewnętrznych, ze środków Urzędu Miasta Poznania – 50 nagród książkowych do I etapu konkursu. Fundacja ze środków własnych do II etapu konkursu zakupiła 10 nagród rzeczowych: rower, śpiwór, tablet, 7 sztuk słuchawek i dodatkowo 7 książek na wyróżnienia. Na podsumowanie konkursu fotograficznego zorganizowano oddzielnie 2 wernisaże z wystawami pt. „Bioróżnorodność na obszarach

Natura 2000”, na które zaproszono nagrodzonych, wyróżnionych i biorących udział w II etapie konkursu uczniów oraz ich opiekunów/ koordynatorów z I etapu z Poznania i Wielkopolski. Na wystawie zaprezentowano wszystkie prace z II etapu konkursu, z odpowiednim wyeksponowaniem fotografii nagrodzonych i wyróżnionych. Na wernisaż oraz uroczyste wręczenie nagród przyjechali przedstawiciele wszystkich szkół. Mieli oni możliwość porównania prac własnych, z nadesłanymi z pozostałych szkół biorących udział w konkursie. Wystawa prac, przedstawiająca bioróżnorodność na obszarach Natura 2000, z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt w Wielkopolsce i okolicach Poznania cieszy się powodzeniem. Jest eksponowana w szkołach, także w siedzibie Fundacji. Nagrodzone zdjęcia są zamieszczone na stronie internetowej Fundacji, na Facebooku, będą też wykorzystywane w przyszłych publikacjach Fundacji itp. Problematyka konkursu będzie w ten sposób promowana nie tylko wśród rodziców i najbliższego otoczenia, ale także w znacznie szerszym gronie odbiorców. Konkurs poszerzył wiedzę uczniów zdobytą już w szkole, a w przyszłości będzie kształtować postawy proekologiczne i wskazywać na konieczność aktywnego włączania się w ochronę przyrody – poznawania jej cennych elementów oraz krajobrazu kulturowego będącego wynikiem zrównoważonej działalności człowieka.

Ogólny wykorzystany koszt projektu wyniósł 16 970,22 zł, z czego uzyskane dofinansowanie z WFOŚiGW to 49,5%, z Urzędu Miasta (bez środków niekwalifikowanych) - 24,46%, a ze środków własnych FBE – 26,04%.

Projekty sfinansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania

1. Druk książki pt. Małe zbiorniki wodne jako ostoja bioróżnorodności – Materiały edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej

W ramach małych grantów pn. „Druk książki pt. Małe zbiorniki wodne jako ostoja bioróżnorodności – Materiały edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej” oraz przy wsparciu z WFOŚiGW Fundacja wydała publikację pt. „Bioróżnorodność małych zbiorników wodnych”. Ochrona bioróżnorodności jest bardzo aktualnym problemem, związanym z zagrożeniem wyginięcia wielu gatunków roślin i zwierząt w wyniku nadmiernej presji gospodarczej człowieka na przyrodę. Z drugiej strony szybko zwiększająca się migracja ludności oraz wielu produktów w skali globalnej wpływa na pojawianie się wielu gatunków obcych, w tym inwazyjnych – zagrażających rodzimej florze i faunie. Szczególne znaczenie w tym względzie mają drobne zbiorniki wodne, które są ostoją bioróżnorodności w terenach rolniczych (zwłaszcza na obszarach gospodarki wielkotowarowej) oraz zurbanizowanych. Zbiorniki te pełnią także ważną rolę w obiegu wody, w tym stanowią bardzo ważny element

tw. małej retencji. Ich ochrona będzie więc miała również ważny wpływ na ochronę środowiska i gospodarkę wodną kraju. Książka stanowi materiał dydaktyczny – pomocniczy dla młodzieży szkolnej, odbywającej zajęcia w terenie. Zawiera 10 rozdziałów, opracowanych przez 10 specjalistów, w tym redaktora naukowego prof. dr hab. Ryszarda Gołdyna. Zawarte są w niej informacje na temat różnych grup systematycznych fauny i flory oraz glonów występujących w zbiornikach wodnych i ich strefie brzegowej, sposobów oceny różnorodności biologicznej i jej znaczenia dla ochrony przyrody, środowiska i gospodarki (np. rolnictwa, rekreacji). Zakończeniem publikacji jest rozdział metodyczny, zawierający scenariusz zajęć dotyczących oceny bioróżnorodności małego zbiornika wodnego. Ma ona 100 stron druku, jest bogato ilustrowana kolorowymi zdjęciami i rycinami. Została wydana na papierze recyklingowym w nakładzie 500 szt. w formacie B5. W roku sprawozdawczym książka została wykorzystana przez uczestników zajęć terenowych, w ramach projektu „Pozaszkolne warsztaty dla dzieci i młodzieży z zakresu ochrony przyrody, środowiska i gospodarki wodnej”, dostarczyła praktycznych informacji do przeprowadzania warsztatów pozaszkolnych z dziećmi i młodzieżą szkolną. Dzieci i młodzież mieli możliwość obserwowania i poznawania rodzimych gatunków naszej flory i fauny oraz poznania roli małych zbiorników wodnych w podnoszeniu bioróżnorodności krajobrazu. Mieli też możliwość poznać przynajmniej kilka gatunków obcych, w tym inwazyjnych – zagrażających rodzimej florze i faunie. Prowadzona w ten sposób edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży szkolnej ma bardzo ważne znaczenie, gdyż oprócz ich uwrażliwienia na potrzebę ochrony gatunków rodzimych i zapobiegania migracji gatunków obcych, uzyskuje się dodatkowo wpływ na członków ich rodzin, do czego bardzo przyczynia się wydana publikacja. Promuje ona ochronę przyrody, ochronę środowiska, w tym zagadnienia dotyczące ochrony wód i gospodarki wodnej. Książka była przekazywana nieodpłatnie wszystkim uczestnikom pozaszkolnych warsztatów.

Ogólny koszt małego grantu finansowanego przez Urzędu Miasta wyniósł 16 tys. zł, w tym z WFOŚiGW na cele druku niniejszej książki uzyskano 43,75% środków.

2. Ochrona jerzyków na osiedlach mieszkaniowych Poznania. Część II

Projekt jest kontynuacją zadania realizowanego w roku 2013. Na podstawie uzyskanych wyników w I części zadania, w dalszym ciągu zalecana jest ochrona jerzyków, którym grozi wyginięcie, z powodu blokowania ich gniazd przez prace termomodernizacyjne na osiedlowych budynkach mieszkalnych. Po przeprowadzonych wywiadach i rozpoznaniach terenowych stwierdzono, że zagrożenie miejsc lęgowych jerzyków znajduje się na wybranych budynkach mieszkalnych na Osiedlach PSM Winogrady. Na tych osiedlach gnieździ się znaczna ich populacja i jednocześnie prowadzone są intensywne prace termomodernizacyjne.

Dla potrzeb projektu opracowano i wydrukowano ulotki, które zostały rozkolportowane drogą elektroniczną a w formie drukowanej przez uczniów wybranych Osiedli Mieszkaniowych, na których znajduje się największe narażenie miejsc lęgowych jerzyków na wyginięcie. Przez przeprowadzone akcje związane z ochroną populacji miejskiej jerzyków, skompensowane zostały straty miejsc gniazdowych. Podobnie jak w roku 2013, uczniowie z Zespołu Szkół Budowlano-Drzewnych wykonali 200 skrzynek lęgowych. Założono je, zgodnie z wypracowanymi przez ornitologów zasadami, w formie małych kolonii, złożonych z 6-8 skrzynek lęgowych, na wybranych budynkach PSM „Winogrady”, przez przedstawicieli osiedli mieszkaniowych.

Uczniowie biorący udział w wykonywaniu skrzynek lęgowych otrzymali certyfikaty oraz nagrody książkowe o tematyce ornitologicznej, zakupione przez Fundację w ramach dotacji. Dzięki kontynuacji zadania w 2014 r., uda się zahamować spadek liczebności pożytecznych dla miasta jerzyków. Wracające z morza ptaki będą mogły założyć swe gniazda w budkach lęgowych i wychować pisklęta, a w naszym otoczeniu znajdzie się mniej uciążliwych dla nas owadów. Rezultatem zrealizowanego zadania publicznego jest ogólne poszerzenie wiedzy uczniów a także dorosłych na temat ochrony przyrody i środowiska. Wpłynie to na większą dbałość o stan przyrody, której bogactwo jest coraz bardziej doceniane.

Z Urzędu Miasta Poznania uzyskano dotację w kwocie 10900 zł, która w całości pokryła koszty zrealizowanego projektu dotyczącego ochrony jerzyków.

3. Reintrodukcja ramienic w Jeziorze Strzeszyńskim w Poznaniu

W ramach małego grantu pn. „Reintrodukcja ramienic w Jeziorze Strzeszyńskim w Poznaniu” Fundacja zrealizowała projekt dotyczący ponownego wprowadzenia ramienic do Jeziora Strzeszyńskiego. Ramienice, należące do pospolitego gatunku *Chara tomentosa*, występowały w nim do 2013 r. Rośliny te spełniają bardzo ważną rolę w ekosystemie jeziornym, przeciwdziałając rozwojowi fitoplanktonu, w wyniku konkurencji o związki biogenne oraz wydzielania metabolitów, stanowiących związki algistatyczne (tzw. allelopatia). Pomimo licznych zabiegów rekultywacyjnych, strącających związki fosforu z toni wodnej i wyraźnej poprawy przezroczystości wody, ramienice nie rozwinęły się samoistnie w Jeziorze Strzeszyńskim. Można więc wnioskować, że warunki panujące w osadach dennych nie sprzyjają kiełkowaniu oospor i rozwojowi nowych osobników ramienic. Istnieje jednak duże prawdopodobieństwo, że wsiedlone do jeziora dorosłe osobniki będą rozwijać się na jego dnie, wykorzystując dobre warunki świetlne, stworzone im w wyniku prowadzonych zabiegów rekultywacyjnych. W tym celu pobrano i przewieziono dorosłe osobniki *Chara tomentosa* z innych zbiorników wodnych i przy pomocy sprzętu pływającego

wsiedlono ok. 5 tys. roślin łącznie, sadząc je w kępach po ok. 15 sztuk, na dnie przy głębokości wody 1-1,5 m, wzdłuż całej długości linii brzegowej, z pominięciem plaż. Odległość ok. 20 m między miejscami wsiedlania ramienic umożliwi im łatwe skolonizowanie miejsc między wsiedleniami.

Przesiedlenie dorosłych osobników *Chara tomentosa* stworzy szansę na ponowny rozwój tych ramienic w litoralu Jeziora Strzeszyńskiego. Jeśli proces reintrodukcji się powiedzie, ekosystem jeziorny będzie mógł funkcjonować w sposób zbliżony do obserwowanego przed zanikiem roślinności podwodnej. Ramienice będą ograniczać rozwój fitoplanktonu pobierając z wody związki biogenne i wydzielając związki allelopatyczne. Będą również stanowiły refugium dla zooplanktonu oraz miejsce rozrodu i podchowu stadiów młodocianych ryb, zwłaszcza gatunków drapieżnych, ważnych w procesie utrzymywania dużej przezroczystości wody.

Z Urzędu Miasta Poznania uzyskano dotację w kwocie 6000 zł, która w całości pokryła koszty zrealizowanego projektu.

Inne projekty i działania

Rekultywacja Jeziora Swarzędzkiego

Fundacja przy współpracy z koncernem Volkswagen wzięła udział w procesie rekultywacji Jeziora Swarzędzkiego. Fundacja zakupiła jesienny narybek szczupaka z Gospodarstwa Rybackiego Bogucin w celu zarybienia J. Swarzędzkiego. Jest to związane z metodą rekultywacji zwaną biomanipulacją, polegającą na ingerencji w ekosystem jeziora od góry piramidy troficznej. Przyczynia się do rozwoju zooplanktonu skorupiakowego, który ogranicza rozwój fitoplanktonu, tworzącego zakwit wody. W procesie zarybiania brała udział młodzież szkolna. Włączenie dzieci pozwoliło zainteresować problemem ich rodziców i osoby z nimi się kontaktujące, a nagłośnienie całej akcji w masmediach poinformowało również pozostałych mieszkańców. Przebieg procesu zarybiania został zaprezentowany również na stronie internetowej FBE i facebooku. Całość zadania była sponsorowana przez koncern Volkswagena, w kwocie 8000 zł.

Targi edukacyjne

Fundacja była współdziałowcem XVIII edycji Targów Edukacyjnych „Eko Forum – rady na odpady”, organizowanej przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. Odbyły się one od 28.02 do 02.03.2014 r w Poznaniu, na terenie MTP. Brało w niej udział 22 wystawców (w tym FBE). W pawilonie Fundacji przedstawiono fragment wystawy o rodzajach i utylizacji odpadów oraz prezentowano profil działalności Fundacji. Zainteresowani otrzymywali różnego rodzaju ulotki związane z ochroną środowiska

i ekologią a przede wszystkim różne numery czasopisma WBE (rok 2012, 2013) oraz książeczki wydane przez Fundację „Nasze środowisko” (Śmieci czyli odpady, Lasy – nasz zielony skarb, Światło i ciepło bez dymiących kominów, Dźwięki i hałas). Dla dzieci i młodzieży były organizowane, podobnie jak w latach ubiegłych, konkursy przyrodniczo-ekologiczne. Książkę „Chrońmy europejskie zaby” autorstwa Leszka Bergera – w ilości 60 egzemplarzy, Fundacja przeznaczyła na nagrody do konkursu „Rady na odpady”. Na Targach Edukacyjnych odbyła się konferencja dla nauczycieli i osób zajmujących się edukacją dla zrównoważonego rozwoju oraz pod honorowym patronatem małżonki Prezydenta RP Pani Anny Komorowskiej zostały zorganizowane III Poznańskie Spotkania Targowe 2014 „Książka dla dzieci i młodzieży”. W czasie trwania targów nawiązywano kontakty ze szkołami z regionu wielkopolskiego, w celu włączania szkół do udziału w projektach edukacyjno-ekologicznych realizowanych w Fundacji. Możliwość prezentacji działalności Fundacji oraz pawilon uzyskano bezpłatnie od organizatora, którym był Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. Eko Forum odbywało się dzięki dofinansowaniu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

„Zielono mi”

08.03.2014 r. Fundacja wzięła udział w spotkaniu edukacyjnym z zakresu ochrony środowiska pt. „Świat w kolorze nadziei”, z cyklu „ZIELONO MI”. Są to spotkania organizowane od kilku lat w hali sportowej Arena w Poznaniu we współpracy z Ośrodkiem Szkoleniowym „Wagart”. Połączone są one z imprezami kulturalnymi, na których przekazywane są również ciekawe formy informacji związane z ochroną środowiska. Z ramienia Fundacji wystąpił prezes prof. dr hab. Ryszard Gołdyn z prelekcją o ochronie środowiska i działalności Fundacji. Ciekawie też przedstawił problem ochrony jerzyków na osiedlach mieszkaniowych. Odbył się także koncert Anny Wyszkonii i kabaretu Rak. Zarząd Fundacji otrzymał od WAGART-u zaproszenia do rozprawienia wśród zaangażowanych przedstawicieli jednostek administracyjnych w działalności na rzecz ochrony środowiska i ekologii. W seminarium wzięło udział ponad 4 tysiące mieszkańców Wielkopolski. Spotkania te są jednym z elementów edukacji społeczeństwa na terenie województwa wielkopolskiego. Na jej organizację Wagart przekazał Fundacji kwotę w wysokości 8 tys. zł.

Szkolenia, konferencje, debaty

11 marca 2014 roku, główna księgowa p. Alicja Koczorowicz wzięła udział w szkoleniu, w ramach projektu realizowanego przez Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP oraz Fundację pomocy Wzajemnej BARKA, dofinansowanego ze Środków Unii Europejskiej. Pani Alicja Koczorowicz otrzymała

Świadectwo o ukończeniu szkolenia pt. *Zarządzanie finansami*. Udział w szkoleniu był bezpłatny.

25.06.2014 roku Związek Stowarzyszeń PZS wspólnie z FBE zorganizował debatę pt. „Głos organizacji pozarządowych w programowaniu Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014 – 2020 - województwo wielkopolskie”. Odbyła się ona w Poznaniu, w sali im. K. Marcinkowskiego Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. W debacie z ramienia Fundacji uczestniczyli – prezes i główna księgowa FBE. W gronie przedstawicieli sektora pozarządowego, Urzędu Marszałkowskiego oraz zainteresowanych stron zaprezentowano i przedyskutowano postulaty NGO dotyczące programowania (szczególnie w zakresie uszczegółowienia) i wydatkowania funduszy europejskich na szczeblu regionalnym w latach 2014-2020.

Fundacja uczestniczyła w konferencji pt. „Fundusze europejskie 2014-2020 w regionach: dla ludzi, dla środowiska” 18.09.2014 w Warszawie. Zorganizowana ona została przez Związek Stowarzyszeń PZS, w ramach projektu „Fundusze europejskie dla zrównoważonego rozwoju – partycypacja społeczna w programowaniu przyszłego okresu budżetowego po 2013 r.”. Był to projekt realizowany przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

22.10.2014 Fundacja wzięła udział w konferencji Pozarządowych Organizacji Ekologicznych (POE) w Warszawie, zorganizowanej przez Polską Zieloną Sieć, w ramach projektu „Standardy działania Pozarządowych Organizacji Ekologicznych”. Prezentowano i promowano wypracowane standardy pracy organizacji pozarządowych. Podsumowano na niej wspólną pracę nad standardami działania POE:

- Księga Dobrych Praktyk: Standardy formalno-prawne w organizacjach pozarządowych
- Karta Reprezentacji POE w ciałach Dialogu Społecznego
- Karta Etyczna POE
- Rola standardów w działalności III sektora w Polsce.

Konkurs

Z ramienia FBE mgr Monika Pluta, prowadząca zajęcia dydaktyczne z dziećmi i młodzieżą szkolną, wzięła udział w I etapie konkursu "Kropelka do kropelki" organizowanym przez firmę M&M Consulting, w ramach realizacji kampanii informacyjno-edukacyjnej pod tytułem: „MiniLO i Aniela zrobią z Ciebie EkoBohatera”. Napisany przez nią scenariusz zajęć lekcyjnych z przyrody dla szkoły podstawowej dotyczący ochrony wód i racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi zajął trzecie miejsce, a w nagrodę otrzymała roczną prenumeratę kwartalnika edukacji ekologicznej MiniLO&Aniela. W konkursie wzięli udział

nauczyciele z województwa wielkopolskiego, a został on dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Przez cały okres sprawozdawczy Fundacja, niezależnie od projektów dotowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Urząd Miasta Poznania, prowadziła zajęcia dydaktyczne z zakresu ochrony przyrody i środowiska dla dzieci i młodzieży szkolnej różnych grup wiekowych, działalność biurową, przyjmowała korespondencję, nawiązywała kontakty z innymi organizacjami pozarządowymi itd.

Prezes Fundacji - Ryszard Gołdyn

Skarbnik Fundacji - Halina Szyper

Poznań, 31.12.2014